

A Magyar Kémikusok Egyesületének
– a MTE SZ tagjának –
tudományos ismeretterjesztő
folyóirata és hivatalos lapja

Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: KISS TAMÁS
[SZEKERES GÁBOR] örökös főszerkesztő
Olvasószerkesztő: SILBERER VERA
Tervezőszerkesztő: HORVÁTH IMRE

Szerkesztők:

ANDROSITS BEÁTA, BANAI ENDRE,
DOBÓ DORINA, KEGLEVICH KRISTÓF,
LENTE GÁBOR, NAGY GÁBOR,
PAP JÓZSEF SÁNDOR, ZÉKÁNY ANDRÁS
Szerkesztőségi titkár: SÜLI ERIKA

Szerkesztőbizottság:

SZÉPVÖLGYI JÁNOS,
a szerkesztőbizottság elnöke,
BIACS PÉTER, BUZÁS ILONA,
HANCSÓK JENŐ, JANÁKY CSABA,
KALÁSZ HUBA, KEGLEVICH GYÖRGY,
KOVÁCS ATTILA, MIZSEY PÉTER,
NEMES ANDRÁS, ifj. SZÁNTAY CSABA,
SZABÓ ILONA, TÖMPE PÉTER,
ZÉKÁNY ANDRÁS

Kapják az Egyesület tagjai és a megrendelők
A szerkesztésért felel: KISS TAMÁS

Szerkesztőség: 1015 Budapest, Hattyú u. 16.
Tel.: 36-1-225-8777, 36-1-201-6883
Fax: 36-1-201-8056
E-mail: mkl@mke.org.hu

Kiadja a Magyar Kémikusok Egyesülete
Felelős kiadó: ANDROSITS BEÁTA
Nyomdai előkészítés: HORVÁTH IMRE
Nyomás: Europrinting Kft.
Felelős vezető: ENDZSEL ERNŐ
ügyvezető igazgató

Terjeszti a Magyar Kémikusok Egyesülete
Az előfizetési díjak befizethetők a CIB Bank
10700024-24764207-51100005 sz.
számlájára „MKL” megjelöléssel
Előfizetési díj egy évre 10200 Ft
Egy szám ára: 850 Ft. Külföldön terjeszti
a Batthyany Kultur-Press Kft.,
H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.
1251 Budapest, Postafiók 30.
Tel./fax: 36-1-201-8891, tel.: 36-1-212-5303

Hirdetések-Anzeigen-Advertisements:
SÜLI ERIKA

Magyar Kémikusok Egyesülete,
1015 Budapest, Hattyú u. 16.
Tel.: 36-1-201-6883, fax: 36-1-201-8056,
e-mail: mkl@mke.org.hu

Aktuális és archivált számaink honlapunkon
(mkl.mke.org.hu) olvashatók

Index: 25 541
HU ISSN 0025-0163 (nyomtatott)
HU ISSN 1588-1199 (online)
DOI: 10.24364/MKL.2023.05

A lapot az MTA MTMT indexeli, és a REAL,
továbbá az Országos Széchényi Könyvtár
(OSZK) Elektronikus Periodika Adatbázisa
és Archivuma (EPA) archiválja

fix pontok közé tartozik. Hónaptól hónapra megjelenik szokott ízléses külalakjában, színes és sokrétű tartalommal.

Ez alkalommal törzs szerzőink érdeklődésének megfelelően a historikus témák kerültek előtérbe. Folytathatjuk washingtoni sétánkat a Hargittai házaspár vezetésével (természettudományos turizmus). Választ kapunk arra a kérdésre, miért nem szoktak a nagy divatházak zöld színű női ruhákat készíteni. Ennek oka Scheele 18. századi szabadalma, a később Scheele-zöldnek vagy svédzöldnek nevezett festék, mely fő összetevőként réz(II)-arzenitet tartalmazott, és ennek mérgező hatása folytán egyfajta „gyilkos divatot” teremtett. Liebig munkásságán keresztül a 19. század közepének kémiai problémáfelvetéseibe nyerhetünk betekintést, a Debye nevéhez fűződő elméletek, egyenletek, mennyiségek pedig a 20. század fizikai kémiájáról szólnak. Hídként köti össze a múltat (muzeális tárgyak) a jellel (környezetszennyezés) a Braun Tibor hagyatékából való írás, amelyből kiderül, milyen sokféle, bonyolult módon károsodhatnak a műtárgyak a múzeumi környezetben. A jövővel kapcsolatos az energiatermelés új lehetőségét magában hordozó lézeres termonukleáris fúzió új fejleményeit bemutató tanulmány.

Számomra – kémia-történelem szakos tanárként – igen érdekesnek ígérkezik ez az összeállítás. Az az idő, amit az olvasásával töltöttem, jótékonyan kiszakított a közoktatás világából és hangulatából. Ez utóbbi kérdéskörrel e helyütt nem írok. Haldoklókról, halálraítéltekről jót vagy semmit. Annyit mégis, hogy az áprilisi, Debrecenben megrendezett Irinyi-döntő is szép élményem: a kollégákkal való találkozás, tehetséges és motivált diákok százas nagyságrendje. Ők a jövő záloga. Azt hiszem, a Magyar Kémikusok Lapjának szerkesztősége inkább ilyesfajta pozitív, építő jellegű, esetleg szakmódszertani szemléletet föltételez rólam, azért kért fel tagjának. Ez irányú tevékenységemben a kémiatanár társadalmat igyekszem majd képviselni.

Kívánom, forgassák örömmel és haszonnal a lap májusi számát!

2023. május

Keglevich Kristóf

Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium

TARTALOM

SÉTÁK A TUDOMÁNY KÖRÜL	
Hargittai István, Hargittai Magdolna: Washingtoni séták a tudomány körül. Második rész	134
HONNAN LESZ ENERGIÁNK?	
Földes István, Tóth Zsolt: Áttörés a lézeres termonukleáris fúzióban	138
KITEKINTÉS	
Intel György: Kiről nevezték el? Debye nevéhez fűződő elméletek, egyenletek, mennyiségek	141
Braun Tibor: Muzeális műtárgyak légköri környezetvédelme	146
OKTATÁS	
Kutasi Csaba: Gyilkos zöld ruhák, függönyök és tapéták az 1800-as években	149
VEGYIPAR- ÉS KÉMIATÖRTÉNET	
Ménes András: Százötven éve hunyt el Justus Liebig	154
VEGYÉSZLELETEK	
Lente Gábor rovata	156
A HÓNAP KÉMIAI PUBLIKÁCIÓJA	158
A HÓNAP HÍREI	159

Címlapunkon:
A Lawrence Livermore Nemzeti Laboratórium igníciós egységének (NIF) targetkamrája, ahol 192 lézernyaláb több mint kétféle millió joule energiája indított el atommagfúziót egy kis üzemanyag-kazettában 2022 végén (fotó: LLNL, NIF)